

OP Zoek naar het
juiste beleg voor
uw boterham?

Geachte

Naar aanleiding van deze federale verkiezingen zetten u en uw partij terecht sterk in op sociaal-economische thema's. We hopen dat het socialiserende effect én het stijgende economische belang van het verenigingsleven daarbij niet vergeten wordt.

Iedereen die actief is in het verenigingsleven, en dat zijn er steeds meer, weet het. Verenigingen 'vormen' gemeenschappen, integreren en zorgen voor betrokken burgers. Ze democratiseren en emanciperen. Actievelingen in een vereniging zijn sociaal actiever en hebben meer vertrouwen in elkaar, in de toekomst én in de politiek. Hun engagement heeft een blijvende invloed op hun denken en doen en heeft dubbel zoveel effect op hun geluk dan bijvoorbeeld hun onderwijsniveau. Dit alles is geen droom of holle retoriek, maar wetenschappelijk bewezen.

U en uw partij koesteren terecht grote verwachtingen ten aanzien van het verenigingsleven. Daarom willen we de komende jaren samen met u constructief werken aan een optimaal beleidskader voor verenigingen en hun activiteiten. Zo krijgt het middenveld de nodige verantwoordelijkheden om haar maatschappelijke, sociale en politieke rol ten volle te spelen.

We willen uw en onze krachten bundelen om te werken aan een België dat engagement waardeert en gaat voor een coherent beleid, sociale cohesie, maatschappelijk welzijn en duurzaamheid op economisch, sociaal en democratisch vlak. Het formele partnerschap tussen het middenveld in Vlaanderen en de Vlaamse overheid (°eind 2006) kan als concreet voorbeeld dienen.

Een goed en duurzaam verenigingsleven is maatschappelijk relevanter dan ooit. Is u en uw partij ook op zoek naar maatschappelijke terugverdieneffecten? Dan is investeren in het middenveld zeker de moeite waard!

De verschillende sectoren van het maatschappelijk middenveld in Vlaanderen presenteren hier hun gedeelde bekommernissen, noden en eisen over de werking van het verenigingsleven *an sich*. Dit is het beleg dat we na 13 juni graag op ons – en uw – brood willen.

Hoogachtend,

Ann Demeulemeester, ACW

Danny Jacobs, Bond Beter Leefmilieu

Dirk Verbist, Federatie van Organisaties voor Volksontwikkelingswerk

Martine Lemonnier, Socialistische Mutualiteit

Luk De Smet, Gezinsbond

Bogdan Vanden Berghe, 11.11.11 – Koepel van de Vlaamse Noord-Zuidbeweging

Rob De Donder, Vlaamse Jeugdraad

Naima Charkaoui, Forum van Etnisch-Culturele Minderheden

Frederic Vanhauwaert, Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen

Ludo Nelen, Vlaams ABVV

Yves Van Hulsel, ACV

Rudi Bassens, CM

Kaat Peeters, Forum voor Amateurkunsten

Geraldine Mattens, Vlaamse Sportfederatie

Info & contact: Bart Verhaeghe, 02 246 37 68, bart@deverenigdeverenigingen.be

KORT!

Meer en betere participatie via een écht participatief beleid

Een charter tussen de federale regering en het middenveld

Meer en betere communicatie over Europese zaken én dialoog met het middenveld

Vrijwilligerswerk is een basisrecht

Administratieve vereenvoudiging

Structurele dialoog met organisaties van kansengroepen.

Participatie & inspraak

Samen werken aan het beleid

Een goed bestuur vertrekt en werkt vanuit de diversiteit van de mensen, neemt initiatieven om de sociale cohesie te versterken en daardoor de verzuring tegen te gaan. Dit kan pas gerealiseerd worden als de overheid ook 'dichtbij' is, luistert, in dialoog gaat en ruimte geeft aan de bevolking die zij vertegenwoordigt. Het middenveld speelt daarin een sleutelrol: zij vertegenwoordigt, registreert, bundelt en vertaalt de noden en wensen van mensen. Een samenwerking tussen de overheid en dat middenveld leidt dus tot een actievere betrokkenheid van de bevolking bij de democratische en politieke processen.

Helaas stellen we vast dat er bij de meeste federale beleidsdomeinen nog altijd geen samenwerking of overleg is of het blijft ad hoc, ongestructureerd en onvoldoende gericht op beleidsvoorbereiding.

Wij vragen de federale regering dat

- zij de meerwaarde van brede en gedragen **participatieprocessen** erkent;
- zij de kracht, **dynamisme** en expertise van het middenveld erkent, als voorbeeld neemt én actiever benut in het dagelijkse regeringswerk. Onmogelijk? Teveel werk? Ballast? Niet te organiseren? Nee, dit kan perfect werken door het creëren van laagdrempelige kanalen die zorgen voor een vlotte dialoog met het diverse verenigingsleven over even diverse beleidsrelevante thema's. We zijn zeker dat dit zal leiden tot een beter, efficiënter en meer gedragen beleid. Daarom willen we die kanalen helpen ontwikkelen;
- zij – net zoals de Vlaamse regering – écht werk maakt van een **participatief beleid** met transparante en afdwingbare inspraakprocedures en inspraakstructuren die een reële en afdwingbare betrokkenheid garanderen van het middenveld tijdens de beleidsvoorbereiding;
- zij de resultaten van een dergelijke dialoog met het verenigingsleven ernstig neemt en effectief omzet in beleidsdaden die zichtbaar en voelbaar zijn op het terrein. Hoeft het gezegd dat het **middenveld ook in de beleidsuitvoering een essentiële rol** kan en wil spelen? Zo worden deskundigheid en competenties van burgers en organisaties benut, draagt men bij tot meer sociale samenhang en actief burgerschap, wat het beleid finaal enkel ten goede komt;
- zij bij de uitwerking van grootstedelijke projecten voldoende aandacht heeft voor het maatschappelijk sterker en dus **mondiger maken van mensen**. Verenigingen moeten daartoe inspraak en middelen krijgen om die betrokkenheid van de burger bij het beleid te voeden en vorming terzake op te zetten.

Van Partner naar charter?

Zowel de democratie als alle mensen in onze samenleving winnen bij een eerlijke en positieve samenwerking tussen de overheid en het middenveld. Deze samenwerking moet gebaseerd zijn op respect en waardering voor ieders eigenheid en rol en moet vertrouwen en duidelijkheid scheppen over de gemeenschappelijke doelen en de af te leggen weg. Een dergelijk partnerschap is al tot stand gebracht met de regionale overheden. Voor Brussel en het Waals gewest werkt het *Plate-Forme Francophone du Volontariat* aan een *Pacte Associatif* en 'de Verenigde Verenigingen' sloot al een Charter met de Vlaamse regering.

Het vorige regeerakkoord sprak al over het uitbouwen van een dergelijk formeel partnerschap met het middenveld in de vorm van een charter maar dat bleef dode letter.

Wij vragen de federale regering dat

- zij binnen een duidelijk kader van wederzijdse engagementen, vastgelegd in een charter, een **formeel partnerschap** met het middenveld aangaat. We stellen voor om in het najaar van 2010 een gezamenlijk plan van aanpak daarover overeen te komen;
- zij **in dit charter minstens de volgende elementen** opneemt: de erkenning van de rol van het middenveld en de autonomie van verenigingen tegenover de overheid, de (initiatieven ter) versterking van de participatieve democratie, de bevordering van het vrijwilligerswerk, de samenwerking inzake beleidsuitvoering (zie ook hoger) en de erkenning van de rol van het middenveld bij dienstverlening naar de burger.

Samen naar het Europees en internationaal niveau

Wij kiezen voor een sociaal, democratisch en cultureel divers 'Europa van ons allen'. Een Europa dat werkt volgens een solidair, duurzaam en participatief model. Een democratischer Europa ook. Het verdrag van Lissabon is alvast een stap in de goede richting, met de versterking van het Europees Parlement en een grotere rol voor nationale parlementen. Ons nationale parlement moet die kans grijpen en met een grotere interesse voor Europese ontwikkelingen de regering daarop aanspreken.

Er blijft daarentegen te weinig ruimte voor informatie en democratische discussie in een vroeg stadium van de besluitvorming. Een democratische, transparante controle op de Europese lobbygroepen blijft ook uit.

We zijn ervan overtuigd dat een dergelijk Europa baat heeft bij een sterke betrokkenheid van het middenveld in de besluitvorming en de evaluatie ervan.

Wij vragen de federale regering dat

- zij niet alleen op papier voor méér Europa pleit, maar dit ook in de feiten doet en dit - vooral – meer én eerlijk **communiqueert** naar de burgers. Waarom zijn bijvoorbeeld populaire initiatieven steevast verdiensten van de federale regering en onpopulaire de 'schuld van Europa'?
- zij het Belgisch **EU-voorzitterschap** aangrijpt om een transparante communicatie over initiatieven en standpunten op te zetten;
- zij de Belgische standpunten op Europese beslissingsfora vooraf en tijdig bekendmaakt en er coherent over communiceert;
- zij het middenveld meer informatie biedt over **Europese programma's en thema's** die geen gemeenschapsmaterie zijn. De federale regering moet hier meer een brugfunctie vervullen;
- zij het verenigingsleven **ondersteunt bij hun Europese en internationale acties** die gericht zijn op erkenning en betrokkenheid van het middenveld bij internationale samenwerking;
- zij zich op Europees en internationaal vlak actief opstelt als **pleitbezorger** van het verenigingsleven;
- zij in functie daarvan in haar internationale politiek opkomt voor grondrechten als vrijheid van meningsuiting, verenigingsvrijheid en actievrijheid;
- zij zich actief inzet voor de vorming van een **krachtig en onafhankelijk maatschappelijk middenveld** en voor de bevordering van de sociale dialoog in de ontwikkelingslanden en de landen in transitie en uitbreidingslanden van de EU. Uiteraard zijn zowel een groter budget voor ontwikkelingssamenwerking als meer steun aan de opbouw van het middenveld in die landen belangrijke hefboomen daarbij.
- zij – in het kader **van toenemende vermarkting en liberalisering** – op Europees vlak het sociale aspect bepleit. Zo moet de federale regering de dienstverlening van algemeen belang, opgezet door het middenveld, vrijwaren en het niet-commerciële **sociale, culturele en educatieve initiatief** verdedigen.

Vrijwilligerswerk

Samen voor een volwaardige vrijwilligerswet

De vrijwilligerswet is er. Vrijwilligersorganisaties vroegen al jaren om een vrijwilligerswet die de verantwoordelijkheid en de aansprakelijkheid van de vrijwilliger en zijn organisatie regelt. De wet sluit beter aan bij de huidige werking van verenigingen en vrijwilligers. In Vlaanderen geeft dit honderdduizenden vrijwilligers een goede ondersteuning en een beter kader voor hun enthousiasme. Maar wat goed is, kan beter.

Wij vragen de federale regering dat

- zij de wet snel en correct **uitvoert**;
- zij werk maakt van correcte en toegankelijke **informatie** over de wet en van de bescherming van alle vrijwilligers door onder meer een goede collectieve verzekering;
- zij **vrijwilligerswerk** blijvend erkent en ondersteunt.

Recht op vrijwilligerswerk

Dat vrijwilligerswerk iedereen goed doet, wordt niet betwist. Zowel de vrijwilliger, de organisatie als de maatschappij hebben belang bij een geëngageerde, vrijblijvende inzet. Net daarom moet vrijwilligerswerk voor iedereen mogelijk zijn. En dat is vandaag niet zo. Een hele groep vreemdelingen wordt wettelijk uitgesloten van vrijwilligerswerk.

Mensen die leven van een vervangingsinkomen en aan vrijwilligerswerk willen doen, ervaren ook drempels die verder afgebouwd moeten worden.

Wij vragen de federale regering dat

- zij vrijwilligerswerk als een principieel **basisrecht** beschouwt, waarbij iedereen het vrijwilligersstatuut moet kunnen hebben;
- zij – opdat dit principe geen lege doos zou blijven – de **wetgeving** consequent aanpast zonder dat dit extra administratieve lasten inhoudt voor verenigingen.

Regelgeving

Lasten beperken en regelgeving controleren

Méér bereiken met minder administratief werk: het is mogelijk. Administratieve vereenvoudiging en de aandacht voor de impact van regelgeving werpt nu al vruchten af. We zijn al verlost van heel wat overbodige formulieren, procedures en verouderde regels. Wij verleenden onze medewerking aan initiatieven, zoals samenvereenvoudigen.be, die de administratieve verplichtingen en regels voor verenigingen verminderen. Desondanks lijken nieuwe regels en administratieve verplichtingen elkaar steeds sneller op te volgen. Daarbij is een goede afstemming tussen het federale en het gemeenschapsbeleid meestal ver te zoeken.

Wij vragen de federale regering dat

- zij een **eenvoudige online-aangifte voor vzw's** uitwerkt. Die moet bruikbaar zijn voor zowel de opstart van een vzw als voor het regelmatig bezorgen van documenten aan de griffie. Zeker voor kleine verenigingen die quasi uitsluitend met vrijwilligers werken, zou dit een grote administratieve besparing zijn;
- zij **eenvoudige erkenningsprocedures** hanteert voor organisaties die **giften met een fiscale vrijstelling** wensen te innen en dat zij, in tegenstelling tot wat de laatste jaren gebruikelijk is, deze erkenningen tijdig toekent en desgevallend tijdig verlengt;
- zij de administratieve overlast en regelgeving verder terugdringt en hiertoe – per sector – **initiatieven** opstart met het verenigingsleven. Bovendien moet er bij elk nieuw wetgevend initiatief vooraf ingeschat worden wat de **impact** ervan is op het verenigingsleven.

Auteursrechten

Elke vereniging die activiteiten organiseert voor een groter publiek kent ongetwijfeld het begrip 'auteursrechten'. Organisatoren van muzikale evenementen, filmavonden, jeugdfuiven, kunstactiviteiten moeten net als restaurants, kapperszaken, bioscopen en radio-omroepen de artiesten en producenten vergoeden voor hun muziekgebruik. Dit gebeurt via hun collectieve beheersmaatschappijen. De tarieven en afspraken daarover zijn bij wet geregeld, maar dit wettelijke kader vertoonde ernstige hiaten, wat vele verenigingen hinderde in het organiseren van hun activiteiten. De wet van eind 2009 schiep duidelijkheid en zorgde voor de langverwachte transparantie bij de 'auteurs' en de 'gebruikers'.

Maar ondanks deze wet blijven er problemen rond de inning en de repartitie van auteursrechten.

Wij vragen de federale regering dat

- zij zich schaaft achter een **werkbaar, transparant systeem** voor de inning en repartitie van auteursrechten. Er moeten afspraken gemaakt worden op lange termijn die slechts in onderling overleg met de 'gebruikers' kunnen gewijzigd worden;
- zij de **eigenheid** van het verenigingsleven in deze materie erkent. Een periodiek direct overleg met de betrokken minister moet het mogelijk maken te komen tot een transparante regelgeving, een billijke betaling en een administratieve vereenvoudiging, aangepast aan het Vlaamse verenigingsleven.

CULTUUR VOOR DE GEMEENSCHAP

De cultuurpactwetgeving verplicht de overheid om de zogenaamde "gebruikersverenigingen" en "de ideologische en filosofische strekkingen" te betrekken bij de voorbereiding en de uitvoering van het cultuurbeleid. In de praktijk gebeurt dit door middel van gestructureerde en erkende inspraak- en adviesorganen. Daarnaast bevat het ook richtlijnen voor de samenstelling van bepaalde beheersorganen van instellingen, infrastructuren en diensten, waarborgen betreffende het gebruik van culturele infrastructuur, de subsidiëring van culturele activiteiten, de zogenaamde "geïndividualiseerde aanmoedigingen" (beurzen, prijzen,...) en het personeel van culturele overheidsinstellingen, enz. We willen niet raken aan de fundamentele van de cultuurpactwetgeving. Wel stellen we een aantal problemen vast bij de toepassing ervan. Zo houdt de regeling nu geen rekening met de specifieke culturele omstandigheden en regelgeving in beide landsgedeelten. Die regelgeving verschilt sterk omdat de culturele materies tot de exclusieve bevoegdheid van de gemeenschappen behoren. Onder meer daardoor heeft de Cultuurpactcommissie het vaak bijzonder moeilijk om specifieke klachten goed te situeren, wat de werking ervan uiteraard niet ten goede komt. Daarbij komt nog dat de cultuurpactwetgeving hier en daar leidt tot ongewilde uitwassen, bijvoorbeeld een ideologische steekspel bij het samenstellen van bepaalde beheersorganen van culturele organisaties.

Wij vragen de federale regering dat

- zij de **bevoegdheid over het cultuurpact toewijst aan de Vlaamse, de Franstalige en de Duitstalige gemeenschap**. Daarna kan het huidige wettelijke kader vervangen worden door een aangepaste decretale regelgeving op gemeenschapsniveau. In dit nieuwe regelgevend kader kunnen een aantal bekommernissen van het oorspronkelijke cultuurpact in een nieuwe vorm worden opgenomen.

Recht op recht

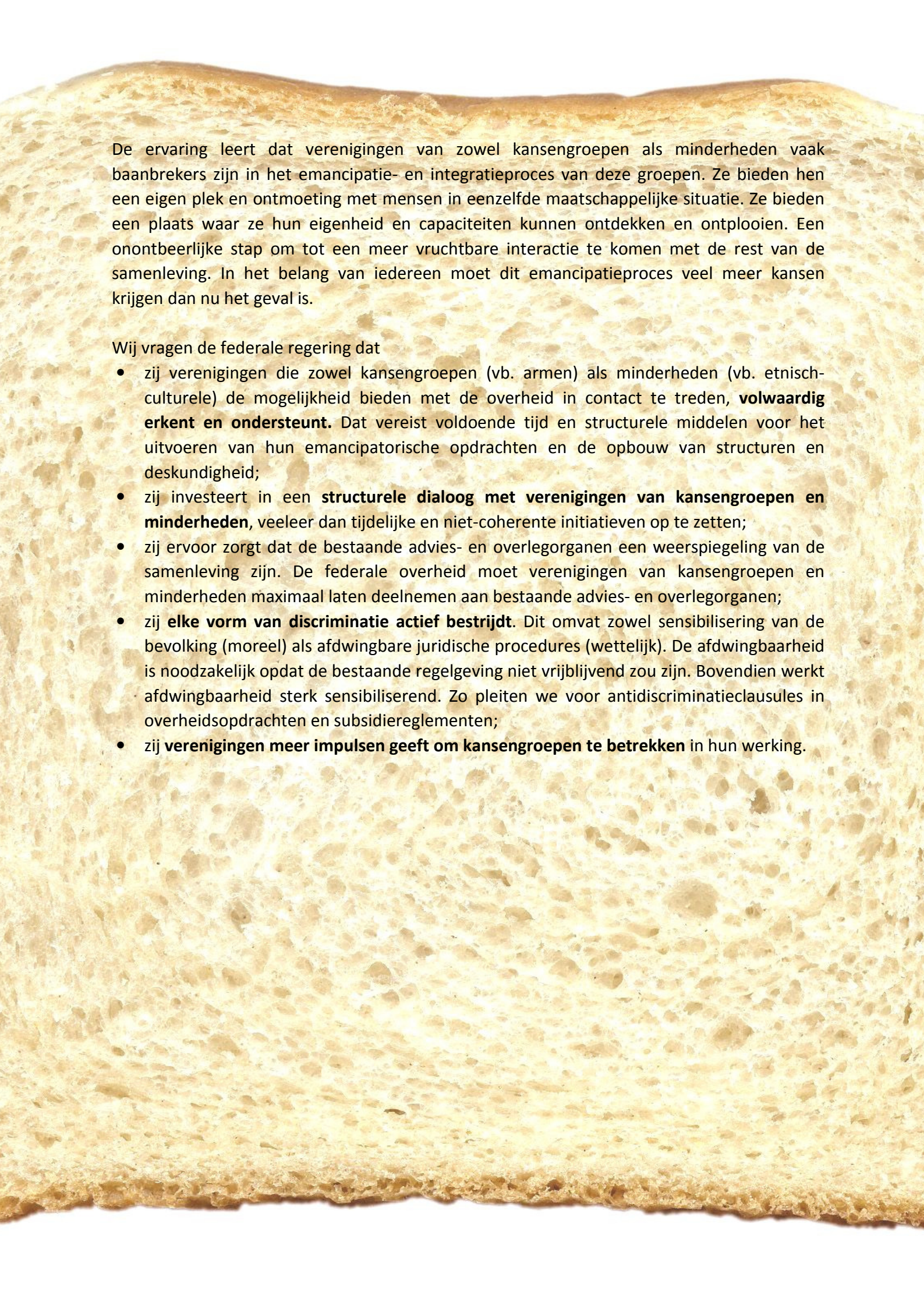
De strijd tegen armoede, de bescherming van ons leefmilieu, het verdedigen van de rechten van werknemers, het opkomen voor gezinnen en kinderen, het pleiten voor vrede... Veel verenigingen en vakbonden zijn er dagelijks mee bezig. Het opkomen voor wat ons allen aanbelangt, is een belangrijk onderdeel van ons maatschappelijk en democratisch systeem. Jammer genoeg zijn verenigingen soms verplicht om een collectief belang af te dwingen via gerechtelijke procedures. Tot voor kort zat er in het Belgische rechtssysteem geen degelijk vorderingsrecht voor verenigingen bij de Raad van State. De verzoeken tot schorsing of vernietiging van beslissingen werden vaak onontvankelijk verklaard omdat de verenigingen niet het nodige persoonlijke en rechtstreekse belang kunnen aantonen.

Wij vragen de federale regering dat

- zij **snel werk maakt van de goedkeuring en de uitvoering van de wetsvoorstellen ter zake** die al een aantal jaar in het parlement blijven hangen. Die voorstellen geven verenigingen 'recht op recht' door te bepalen dat alle verenigingen "collectieve belangen" kunnen invoeren om beslissingen voor de Raad van State aan te vechten. De voorstellen bevatten ook de nodige drempels om onze gedeelde vrees voor onrechtmatig gebruik van dit recht te ondervangen.

ongelijkheid

Het middenveld stimuleert, ondersteunt en organiseert van oudsher diversiteit. Meer dan welke instelling ook, heeft het op die manier bijgedragen tot maatschappelijke, culturele en politieke participatie en dus tot een opener, meer leefbare samenleving waarin meer mensen toegang hebben tot respect, waardigheid en geluk. Om die gelijke kansen op emancipatie en participatie te bereiken, werken we aan een sterkere sociale samenhang en aan solidariteit tussen mensen. We willen bruggen bouwen over 'hokjes', alle mensen emanciperen om zo te komen tot een kwalitatief betere samenleving voor iedereen. Het erkennen van de verschillen tussen mensen moet het vertrekpunt zijn van onze samenleving en het beleid. Het kunnen omgaan met en, meer nog, het kunnen waarderen van verschillen, is een voorwaarde om tot inclusie te komen en maatschappelijke ongelijkheid te bestrijden.

De ervaring leert dat verenigingen van zowel kansengroepen als minderheden vaak baanbrekers zijn in het emancipatie- en integratieproces van deze groepen. Ze bieden hen een eigen plek en ontmoeting met mensen in eenzelfde maatschappelijke situatie. Ze bieden een plaats waar ze hun eigenheid en capaciteiten kunnen ontdekken en ontplooien. Een onontbeerlijke stap om tot een meer vruchtbare interactie te komen met de rest van de samenleving. In het belang van iedereen moet dit emancipatieproces veel meer kansen krijgen dan nu het geval is.

Wij vragen de federale regering dat

- zij verenigingen die zowel kansengroepen (vb. armen) als minderheden (vb. etnisch-culturele) de mogelijkheid bieden met de overheid in contact te treden, **volwaardig erkent en ondersteunt**. Dat vereist voldoende tijd en structurele middelen voor het uitvoeren van hun emancipatorische opdrachten en de opbouw van structuren en deskundigheid;
- zij investeert in een **structurele dialoog met verenigingen van kansengroepen en minderheden**, veeleer dan tijdelijke en niet-coherente initiatieven op te zetten;
- zij ervoor zorgt dat de bestaande advies- en overlegorganen een weerspiegeling van de samenleving zijn. De federale overheid moet verenigingen van kansengroepen en minderheden maximaal laten deelnemen aan bestaande advies- en overlegorganen;
- zij **elke vorm van discriminatie actief bestrijdt**. Dit omvat zowel sensibilisering van de bevolking (moreel) als afdwingbare juridische procedures (wettelijk). De afdwingbaarheid is noodzakelijk opdat de bestaande regelgeving niet vrijblijvend zou zijn. Bovendien werkt afdwingbaarheid sterk sensibiliserend. Zo pleiten we voor antidiscriminatieclausules in overheidsopdrachten en subsidiereglementen;
- zij **verenigingen meer impulsen geeft om kansengroepen te betrekken** in hun werking.

de verenigde verenigingen

'de Verenigde Verenigingen' is het samenwerkingsverband van middenveldorganisaties en bestaat uit: 11.11.11, de Vlaamse vakbonden, ACW, Bond Beter Leefmilieu, Federatie van Organisaties voor Volksontwikkelingswerk (FOV), Forum voor Amateurkunsten, Forum van Etnisch-Culturele Minderheden, Gezinsbond, Christelijke Mutualiteit (LCM), Socialistische Mutualiteit (NVSM), Vlaamse Jeugdraad, Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, Vlaamse Sportfederatie en honderden andere organisaties.

Dit samenwerkingsverband werkt aan een verenigingsvriendelijk klimaat door verenigingen met raad en daad te ondersteunen, het beleid van verschillende overheden de weg te wijzen en verenigingen te promoten bij het grote publiek en doelgroepen. Van netwerkcampagnes en gezamenlijke actie tot visievorming en afstemming.

de verenigde verenigingen

www.deverenigdeverenigingen.be

info@deverenigdeverenigingen.be – tel. 02 246 37 68

'de Verenigde Verenigingen' – Postbus 20 – 1031 Brussel

juni 2010